

BULETIN INFORMATIV CU PRIVIRE LA MODUL DE CONTRACARARE A CORUPȚIEI DIN SISTEMUL PUBLIC

Orice cetățean care intră în contact cu serviciile oferite de către Casa de Asigurări de Sănătate Covasna sau care are legătură cu activitatea acesteia, poate depune sesizări privind nereguli care ar încălca legea sau Codul de etică și conduită profesională a funcționarilor publici din cadrul instituției, fără teama de represalii de orice natură.

Legislația în vigoare oferă cetățenilor atât instrumente cât și mijloacele pentru a înlătura faptele de corupție ale funcționarilor publici, care constau în principal în “atenții”, “șpăgi”, “cadouri”, în condițiile în care cetățenii în calitate de contribuabili achită taxe și impozite din care se finanțează cea mai mare parte a serviciilor publice.

Astfel, ca urmare a unor fapte de corupție, cetățenii nu trebuie să fie obligați să plătească pentru un serviciu public pe care de fapt l-au achitat și deși, spre exemplu, plătesc asigurări sociale de sănătate, atunci când solicită asistență medicală sunt în imposibilitatea de a achita plățile „neoficiale” solicitate de către anumiți funcționari publici.

CE ESTE CORUPȚIA ?

Corupția este un obstacol în calea creșterii economice. Prin deturnarea resurselor de la rezultatele productive din punct de vedere economic, aceasta subminează eficiența cheltuielilor publice.

Pentru a ne face o idee care sunt costurile corupției există calcule făcute de instituții abilitate în acest domeniu. Potrivit acestor instituții aceste costuri, pentru economia UE, sunt estimate la 120 de miliarde de euro pe an (corupția reprezentând în medie 5% din PIB). Dacă facem o paralelă între țara noastră și UE, putem observa cu ușurință că avem de-a face cu costuri ale corupției de aproximativ 10 miliarde de euro anual. Diminuarea resurselor ca urmare a unor practici de corupție poate avea efecte negative asupra protecției sociale și a serviciilor publice. În timp, corupția adâncește și alimentează inechitățile sociale, erodând încrederea în stat, în instituții și în administrația publică.

Adevăratul cost social al corupției nu poate fi măsurat doar prin quantumul “atențiilor” oferite. Din păcate, prin acest fenomen, este subminată încrederea cetățenilor în instituțiile legitime, diminuându-le capacitatea de a furniza servicii publice corespunzătoare.

Așadar, corupția, în sens larg, reprezintă folosirea abuzivă a puterii încredințate, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup.

Orice act al unei instituții sau autorități care are drept consecință provocarea unei daune interesului public, în scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup poate fi calificat drept **“corupt”**.

Nu este obligatoriu să existe un prejudiciu (concret sau material) al interesului public pentru a identifica o faptă de corupție.

Rezultă astfel că, ne aflăm în fața unei fapte de corupție, atâta timp cât un funcționar, profitând de poziția sa, obține alte beneficii personale în afara celor la care este îndreptățit prin lege.

Această definiție largă a corupției este reflectată în legislația românească în sens restrâns, prin definirea anumitor infracțiuni distincte care se încadrează în termenul generic de corupție, precum: DAREA ȘI LUAREA DE MITĂ, TRAFICUL ȘI CUMPĂRAREA DE INFLUENȚĂ.

În aceeași măsură în care trebuie să recunoaștem o faptă de corupție, trebuie să fim în măsură să identificăm ce nu constituie o faptă de corupție.

CE NU ESTE CORUPȚIA ?

Deși există anumite fapte care vă pot produce uneori prejudicii importante făcute de funcționari sau oficiali ai ai diverselor instituții publice în cadrul sau prin depășirea atribuțiilor lor de serviciu, ele nu pot și nu trebuie catalogate drept "corupție" dacă intenția funcționarului nu a fost de a obține un avantaj sau profit pentru el sau pentru altul.

Astfel,

- *refuzul unui funcționar de a elibera un document oficial, ca urmare a formulării unei cereri cu îndeplinirea tuturor condițiilor legale, este un ABUZ ÎN SERVICIU și este reglementat de art. 297 din Codul penal dar nu este o faptă de corupție*
- *dacă la registratura unei instituții publice ca urmare a depunerii unei cereri sau petiții, din eroare nu primiți număr de înregistrare, ne găsim în situația unei NEGLIJENȚE ÎN SERVICIU reglementată de Codul penal la art. 298 și de asemenea nu este o faptă de corupție*

Prin urmare există anumite fapte care pot produce prejudicii, făcute de funcționarii din instituțiile publice, în cadrul sau prin depășirea atribuțiilor de serviciu ele neputând și netrebuind a fi considerate ca fapte de corupție, dacă intenția funcționarului nu a fost de a obține un avantaj sau profit pentru el sau pentru alții.

CADRUL LEGISLATIV ÎN MATERIA SESIZĂRII, COMBATERII ȘI SANCTIONĂRII FAPTELOR DE CORUPȚIE

- Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici, republicată;
- Legea nr. 477/2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice;
- Legea nr. 571/2004 pentru protecția persoanelor din instituțiile și autoritățile publice care semnaleză încălcarea legii, cu modificări și completări;
- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificări și completări;

- Legea nr. 286/2009 din 17 iulie 2009 privind Codul penal -TITLUL V Infrațiuni de corupție și de serviciu, CAPITOLUL I - Infrațiuni de corupție;
- Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;
- HG nr. 583/2016 din 10 august 2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016 - 2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public.
- Ordinul Secretariatului General al Guvernului nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice;

TEXTE LEGALE CARE INCRIMINEAZA INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE ȘI DE SERVICIU

Codul penal

Art. 175 - Funcționar public

(1) Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

- exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;
- exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;
- exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regiuni autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

(2) De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

Art. 176 - Public

Prin termenul public se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică.

Titlul V - Infrațiuni de corupție și de serviciu art. 289-309

Capitolul I - Infrațiuni de corupție art. 289-292

- Art. 289 - Luarea de mită
- Art. 290 - Darea de mită
- Art. 291 - Traficul de influență
- Art. 292 - Cumpărarea de influență

Art. 289 Luarea de mită

(1) Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Art. 290 - Darea de mită

(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date în cazul prevăzut în alin. (2) sau date după denunțul prevăzut în alin. (3).

(5) Banii, valorile sau orice alte bunuri oferite sau date sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Art. 291 - Traficul de influență

(1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Subiectul activ: poate fi orice persoană

Art. 292 - Cumpărarea de influență

(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2).

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

ART. 296 Purtarea abuzivă

(1) Întrebuințarea de expresii jignitoare față de o persoană de către cel aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

(2) Amenințarea ori lovirea sau alte violențe săvârșite în condițiile alin. (1) se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

ART. 297 Abuzul în serviciu

(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos*) și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, îngreudește exercitarea unui drept al unei persoane ori creează pentru aceasta o situație de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, avere, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

ART. 298 Neglijența în serviciu

Încălcarea din culpă de către un funcționar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă*), dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

ART. 299 Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual

(1) Fapta funcționarului public care, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini, a urgenta ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, pretinde ori obține favoruri de natură sexuală de la o persoană interesată direct sau indirect de efectele aceluia act de serviciu se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia ori activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Pretinderea sau obținerea de favoruri de natură sexuală de către un funcționar public care se prevalează sau profită de o situație de autoritate ori de superioritate asupra victimei, ce decurge din funcția deținută, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

ART. 300 **Uzurparea funcției**

Fapta funcționarului public care, în timpul serviciului, îndeplinește un act ce nu intră în atribuțiile sale, dacă prin aceasta s-a produs una dintre urmările prevăzute în art. 297, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

ART. 301 *Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*

(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afîn până la gradul II inclusiv se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care actul sau decizia se referă la următoarele situații:

- a) emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative;
- b) exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.